

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 44

van **MAURITS VANDE REYDE**

datum: 23 oktober 2019

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

Ruimtevaartprogramma's European Space Agency (ESA) - Vlaamse deelname

Eind november 2019 beslist de Federale Regering over de inzet van 200 miljoen euro in het kader van de ruimtevaartprogramma's van het European Space Agency (ESA).

Recent werd door de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) opgeroepen dat hierbij voldoende rekening moet worden gehouden met de in Vlaanderen aanwezige expertise en technologische know how. Volgens VARIO wordt er heden nog onvoldoende rekening gehouden met de Vlaamse ruimtevaartspelers.

De oproep van VARIO kadert in de analyse en aanbevelingen van het VARIO-advies 'Flanders' Space: een strategie voor de Vlaamse ruimtevaartconomie' van februari 2018, waarin werd gewezen op de te lage return voor Vlaanderen op de ESA-middelen. VARIO stelde o.a. dat Vlaanderen onvoldoende inspraak had/heeft. Het advies stelde o.a.: "Daarnaast moet de Vlaamse Regering erop blijven hameren dat ook de ESA-return naar Vlaanderen in de toekomst beter wordt, o.m. door de federale overheid (BELSPO) ertoe te bewegen ruim voldoende in te tekenen op die optionele ESA- programma's waarvoor Vlaanderen een sterk technologisch potentieel heeft, zodat de Vlaamse aanwezigheid daarin toeneemt."

Middels de resolutie betreffende de uitbouw en valorisatie van de Vlaamse ruimtevaartconomie werd dit jaar aan de Vlaamse Regering gevraagd om een aanpak uit te werken "zodat Vlaanderen meer kan wegen op het internationale beleid, met onder meer het oog op een hogere return vanuit de ESA-middelen".

1. Welke stappen werden inmiddels gezet naar aanleiding van de passage uit voormelde resolutie?
2. Op welke wijze zal Vlaanderen inspraak hebben in de nakende federale beslissing met betrekking tot de ESA-programma's?
3. Vond overleg plaats? Werden bepaalde prioriteiten of aandachtspunten overgemaakt?
4. Heeft de Vlaamse Regering overleg gepleegd met de verschillende actoren (technologiefederaties, onderzoekswereld enzovoort)?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Jan Jambon (20) en Hilde Crevits (44).

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, INNOVATIE, WERK, SOCIALE ECONOMIE EN LANDBOUW

GECOÖRDINEERD ANTWOORD

op vraag nr. 44 van 23 oktober 2019

van **MAURITS VANDE REYDE**

1. In concreet gaat het over de resolutie 1952 ingediend op 24 april 2019 betreffende de uitbouw en valorisatie van de Vlaamse ruimtevaartconomie. Na de Vlaamse verkiezingen op 26 mei en de start van de nieuwe regering op 2 oktober vond een eerste overleg op vijf november 2019 plaats tussen mijn kabinet, de administratie EWI en de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO) waarin mijn medewerker werd geïnformeerd over de stand van zaken in het dossier "Vlaamse ruimtevaart". Tijdens dat gesprek kwam de resolutie van het Vlaams Parlement ter sprake.

Er zijn de afgelopen jaren wel twee belangrijke mijlpalen geweest waarbij Vlaanderen zelf voorstellen heeft gedaan om de na te streven return (55,4%) van ESA, zoals vastgelegd naar aanleiding van de ESA-ministerraad in 2001, te halen.

Ten eerste heeft de toenmalige Vlaamse Raad voor Wetenschap en Innovatie (VRWI), de voorganger van VARIO, naar aanleiding van de ministeriële ESA-conferentie van december 2016 een advies uitgebracht m.b.t. de voorbereiding van de verbintenissen die België zou opnemen voor de optionele ESA-programma's. Het advies 224 'Vlaamse prioriteiten voor optionele ESA-programma's – ESA-Ministerraad' (Bijlage1) bevat suggesties voor de optionele programma's om de lage return voor Vlaanderen te verbeteren.

Ten tweede was het belangrijk om een eigen strategie te ontwikkelen om binnen de Vlaamse Regering een beleid uit te werken rond de Vlaamse ruimtevaartconomie. Enkel de ontwikkeling van een eigen visie laat toe te wegen op het internationale beleid. Vandaar dat de toenmalige minister dhr. Philippe Muyters, begin 2017, aan VARIO de opdracht gaf om, samen met de actoren in Vlaanderen, een strategisch plan uit te werken. In februari 2018 werd het plan gepubliceerd "Flanders Space": een strategie voor de Vlaamse ruimtevaartconomie (advies 2 VARIO Bijlage 2). "Flanders' Space" is een breed gedragen plan waarbij 10 trajecten naar voor worden geschoven waarmee Vlaanderen het verschil kan maken. De trajecten brengen de sterke Vlaamse competenties met toekomstmogelijkheden samen, en houden daarbij rekening met de trends en uitdagingen voor de toekomst. "Flanders' Space" heeft heel wat raakvlakken met de ambitie 'Space 19+' van ESA.

Tot slot, is ESA is niet de enige manier om deel te nemen aan de ruimtevaartagenda op het internationale niveau. Ik hou ook het overzicht van deelnames door in Vlaanderen vanuit de ruimtevaartindustrie aan EU- Horizon 2020 programma voor onderzoek en innovatie.

Volgende tabel geeft een overzicht voor de deelname vanuit België in het thema Space van Horizon 2020 opgesplitst naar plaats van vestiging van de aanvragende entiteiten (bedrijven, universiteiten, onderzoekscentra, etc.)

De cijfers in de tabel geven het aantal deelnames, instellingen, projecten en budget van bij de start van Horizon 2020 tot september 2019.

	VLA	BXL	WAL	BE
Aantal deelnames	47	64	18	129
Aantal instellingen	21	33	10	64
Aantal projecten	44	56	17	100
Deelnamebudget (euro)	18.723.871	11.447.580	5.397.592	35.569.043

Uit de tabel volgt duidelijk dat het Vlaanderen de hoogste return realiseerde van 18.723.871 euro met 47 deelnames. De bekendste Vlaamse actoren uit de sector zijn hier: Space Applications Services NV, imec, VITO, KUL, UG, het Von Karman Instituut voor Stromingsdynamica, Verhaert New Products & Services NV, SME4Space VZW en Septentrio NV.

Europese middelen in het Horizon 2020 onderzoeks- en innovatieprogramma worden verdeeld op basis van het excellentiecriteria. Dit wil zeggen dat enkel het meest competitieve project ondersteuning krijgt. Hoewel de thema's van het Horizon 2020 – SPACE programma - niet noodzakelijk dezelfde zijn als de thema's van ESA, toont de tabel dat entiteiten gevestigd in Vlaanderen binnen een Belgische context de meeste middelen ophalen dit programma.

2. De verdeling van de bevoegdheden over de verschillende overheden die in België voor het wetenschappelijk onderzoek verantwoordelijk zijn, is vastgesteld bij de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) van 8 augustus 1980. Artikel 6bis van de BWHI geeft aan dat het ruimtevaartonderzoek in het kader van internationale of supranationale instellingen en overeenkomsten en akten (zoals ESA) een bevoegdheid is van de federale overheid. De POD Wetenschapsbeleid (Belspo) staat in voor de opvolging en het beheer. Wat de programma's van ESA betreft, is er dus vanuit het Vlaams wetenschaps- en innovatiebeleid geen formele link of overleg met de federale overheid. Omdat de return van de ESA-programma's voor Vlaanderen te laag is pleiten we al jaren bij de bevoegde federale ministers om rekening te houden met de interesse en expertise in Vlaanderen. We zullen dit overleg met de federale collega's uiteraard verderzetten.
3. Naar aanleiding van de ESA ministeriële conferentie van november 2019 werd er eind september door de VARIO een brief gestuurd naar de toenmalige bevoegde federale minister mevrouw Sophie Wilmès met de vraag om voldoende rekening te houden met de in Vlaanderen aanwezige interesse en expertise (Bijlage 3). In essentie komt het erop neer dat ruim voldoende wordt ingetekend op de optionele ESA-programma's waarvoor Vlaanderen een sterk technologisch potentieel heeft zoals bij de technologieprogramma's GSTP, ARTES of het onderzoeksprogramma Prodex. Tevens werd de link gelegd tussen Space 19+' van ESA en "Flanders' Space". Naast de bevoegde minister werd de brief ook bezorgd aan de Eerste minister en de Vice-eersteministers van de federale regering. Het aanbod om onze visie toe te lichten bleef tot heden zonder gevolg.
4. Zoals vermeld in voorgaande werden de adviezen 'Vlaamse prioriteiten voor optionele ESA-programma's en "Flanders' Space" 'Vlaamse prioriteiten voor optionele ESA-programma's – ESA-Ministerraad' uitgewerkt in nauwe samenwerking met de in uw vraag vermelde actoren in Vlaanderen.

BIJLAGEN

1. [Advies 224': Vlaamse prioriteiten voor optionele ESA-programma's](#)
2. [Advies 2 Flanders' Space: een strategie voor de Vlaamse ruimtevaartconomie](#)
3. [Brief Wilmes ESA-min Conferentie](#)